

Mostar, 24. srpnja 2020.

Uvažene Ekscelencije,

prošlo je više od mjesec dana od potpisivanja povijesnog sporazuma o izmjenama Izbornoga zakona BiH. Usvajanjem dijela izmjena u oba doma Parlamentarne skupštine BiH nakon nedopustivo dugo vremena otvoren je put provedbi demokratskih izbora u Gradu Mostaru, na način koji onemogućava diskriminaciju njegovih žitelja i izraženu nejednakost u izbornome procesu. Osim toga, stvoren je novi zamah i poticaj pregovorima koji trebaju ubrzati i finalizirati provedbu Odluke Ustavnog suda BiH U-23/14, tj. Odluke o demokratskom predstavljanju konstitutivnih naroda, ali i svih odluka Europskog suda za ljudska prava koje tretiraju demokratska prava građana pripadnika manjina i manjinskih zajednica u različitim dijelovima BiH. Ne treba posebno naglašavati da je jednakopravnost u izbornom procesu preduvjet jednakopravnosti unutar pravno-političkog sustava BiH, svih nas kao pojedinačnih građana, ali i kao pripadnika tri konstitutivna naroda i manjina.

Naša zajednička očekivanja od političkog sporazuma koji su potpisale dvije vodeće hrvatske i bošnjačke stranke, u Vašoj nazočnosti i uz Vašu predanu potporu, kao predstavnika međunarodne zajednice, su istovremeno ambiciozna, no ipak, uvjeren sam, potpuno opravdana. Očekujemo stabilan i konzistentan nastavak procesa implementacije sporazuma, uz punu posvećenost svih involviranih strana, dosljedno i potpuno provođenje svih stavki sporazuma kako bismo ostvarili najviše standarde i osigurali punu zakonitost i ustavnost općih i lokalnih izbora. U konačnici, sav taj napor treba voditi ukupnoj stabilizaciji političkih prilika na razini entiteta Federacije BiH, ali i države u cjelini.

Zbog velike važnosti ciljeva koje smo postavili potpisivanjem tih sporazuma i očekivanja vezanih uz njih, veoma je važno djelovati staloženo, razborito i koordinirano kako bi se izbjegle sve potencijalne pogreške koje mogu naškoditi zajedničkim interesima. To ne bi trebalo biti teško budući da su svi dijelovi sporazuma dovoljno jasni u pogledu dinamike i rezultata koje želimo postići. Jedan od najvažnijih, usvajanje izmjena Izbornog zakona nužnih za provedbu izbora u Mostaru, već je realiziran i trenutno smo na dobrom putu. Međutim, moramo i dalje ostati vjerni toj dinamici, strogo se pridržavajući svih odredbi sporazuma i pratećih dokumenata koji su dobili našu suglasnost i potvrdu.

Ipak, smatram prigodnim i poželjnim pravodobno upozoriti na postojeće i potencijalne rizike. Konkretno, jedno od pitanja koje je prije par dana posve neočekivano nametnuto

izazvalo je ozbiljnu zabrinutost u smislu dosljednosti pristupa provedbi ključnih elemenata sporazuma. Naime, takvo pitanje je mimo svih očekivanja delegirano iz Središnjeg izbornog povjerenstva (SIP), čiji su pojedini članovi, podsjećam, imenovani mimo zakonskih procedura, ne zadovoljavajući propisane uvjete, a uz sve to svojim prethodnim djelovanjem utjelovljuju izraženu političnost i pristranost, što u ovome trenutku predstavlja značajan izazov u smislu nužnog povjerenja i percepcije SIP-a kao neutralne, transparentne i zakonite institucije.

Dakle, SIP, koji je po svojoj aktualnoj konstituciji bitno oslabljenog legitimiteta, je objavio odluku koja je izravno u suprotnosti s našim političkim sporazumom kojim je uspješno zaokružena cjelokupna izborna problematika. Naime, napravljen je nedopustiv presedan najavom o organizaciji zasebnih izbora za Grad Mostar, čime se od te lokalne zajednice ponovno pravi neoprostiv izuzetak. S tim u vezi i ovom prigodom ponavljam službeni stav HDZ-a i HNS-a, koji je uostalom prezentiran javnosti tijekom jučerašnjeg dana, „...da se izbori u Mostaru moraju održati isti dan kada i lokalni izbori u svim drugim lokalnim zajednicama u BiH“.

Utrošeno je mnogo napora i energije da se postigne sporazum kojim će Mostar konačno prestati biti „slučaj“, a da se drugim dijelom sporazuma, koji je također podržan s vaše strane i koji se odnosi na provedbu Odluke U-23/14, stvore pretpostavke za prevenciju daljnjih opstrukcija, blokada, dokumentiranih netransparentnosti i neustavnosti u segmentu općih izbora. Posebno naglašavam da sastavni dio sporazuma obuhvaća održavanje lokalnih izbora u Gradu Mostaru zajedno s lokalnim izborima u Bosni i Hercegovini 2020. godine. To je norma koju moramo slijediti jer ako je prekršimo ovaj put, kakvu vrijednost mogu imati svi drugi standardi koje smo uz velik trud ugradili u sporazum od 17. lipnja ili „Mostarski sporazum za BiH“, koji predstavlja veliku prigodu za cijelu BiH da zajedničkim naporima nastavimo raditi na političkoj stabilizaciji, pacifikaciji i demokratizaciji bh. društva. Tu priliku ne smijemo prokockati!

Mostar ne smije biti izuzetak, osobito sad kada imamo čvrst sporazum podržan konsenzusom i koji već daje vidljive rezultate. Istovremenost izbora te integritet izbornog procesa ostvarivi su samo pod općim ujednačenim uvjetima, pravilima i okolnostima. S tim u vezi, nikakvo ponovno izuzimanje Mostara od općih standarde nećemo podržati kao i bilo kakav pokušaj razdvajanja izbora. Predugo smo čekali ovaj iskorak da bismo pristajali na improvizirane i nerazborite odluke koje odstupaju od zakona, općih demokratskih standarda (o kojima posebno skrbe prijatelji iz OSCE-a) te sporazuma kao takvog. Ako dopustimo presedan u ovom slučaju, ostaje nepotreban rizik za naknadne nepredvidive destabilizacije i nove zamke koje nas mogu vratiti unatrag.

S tim u vezi vjerujem kako ćete se složiti da u ovom trenutku bilo kakvo ponovno razdvajanje, izborna izolacija Mostara i njegovih građana od ostatke našega društva šalje nepotrebno lošu sliku o tom gradu, ali i neprihvatljivu poruku za sve građane koji su predugo bili žrtve različitih izbornih i upravljačkih eksperimenata u režiji tadašnjih struktura OHR-a. Čvrstog smo stava da te prakse moraju prestati. Stoga, ponavljam, ne možemo podržati organizaciju separativnih izbora za Mostar, već samo i isključivo kao dijela lokalnih izbora kao takvih.

Koristim prigodu izraziti zahvalnost za Vaš kontinuiran interes i doprinos vođenju dijaloga između partnera u Federacija BiH i BiH na ravnopravnim osnovama, uvažavajući interese svih strana te zakone i temeljne principe Ustava BiH, Washingtonskog i Daytonskog mirovnog sporazuma. Konstitutivnost je „natkrovljujuće“ načelo Ustava BiH iz kojeg izravno proizlazi norma legitimnog predstavljanja, koja je oznaka za nužnost dosljedne demokratske predstavljenosti svakog od konstitutivnih naroda u tijelima koja odražavaju njihovu ustavnu jednakopravnost (prvenstveno parlamentarni domovi naroda i kolektivno Predsjedništvo BiH). Potpora Ustavu BiH i njegovim načelima jedini je put potpune stabilizacije i normalizacije pa od vas u tom smislu očekujemo bezrezervnu i iskrenu potporu u daljnjoj afirmaciji ustavom zajamčene jednakopravnosti konstitutivnih naroda, dajući joj podjednaku važnost kao i onim standardima definiranim Europskom konvencijom o ljudskim pravima. Kao višenacionalna država koja gaji europske aspiracije i pripada tom civilizacijskom krugu ne možemo težiti ničemu drugomu do izgradnji sustava u kojem će individualna građanska i kolektivna nacionalna prava biti do kraja harmonizirana i dovedena u suglasje. Vjerujem da kao dokazani prijatelji BiH i svih njezinih građana iskreno dijelite tu ambiciju.

S dubokim poštovanjem,

Dr. Dragan Čović

Predsjednik Hrvatske demokratske zajednice BiH
Predsjednik Hrvatskog narodnog sabora BiH

Nj. E. Johann Sattler, šef Delegacije
Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini / Ured specijalnog predstavnika Europske unije u Bosni i Hercegovini

Nj. E. Eric Nelson, veleposlanik
Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini

Nj. E. Matthew Field, veleposlanik
Veleposlanstvo Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Bosni i Hercegovini

Gospodin Valentin Inzko, visoki predstavnik
Ured visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu

Nj. E. Kathleen Kavalec, veleposlanica
Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini